

האגף למחקר כלכלי

21 ינואר 2014

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים ינואר - מרץ 2014 ממצאים ראשוניים

על בסיס 167 חברות תעשייתיות שהשיבו לסקר מאמצע דצמבר 2013 ועד אמצע ינואר 2014

בסוף 2013 נמשכה מגמת הנסיגה בפעילות התעשייתית: ברבע האחרון של 2013:

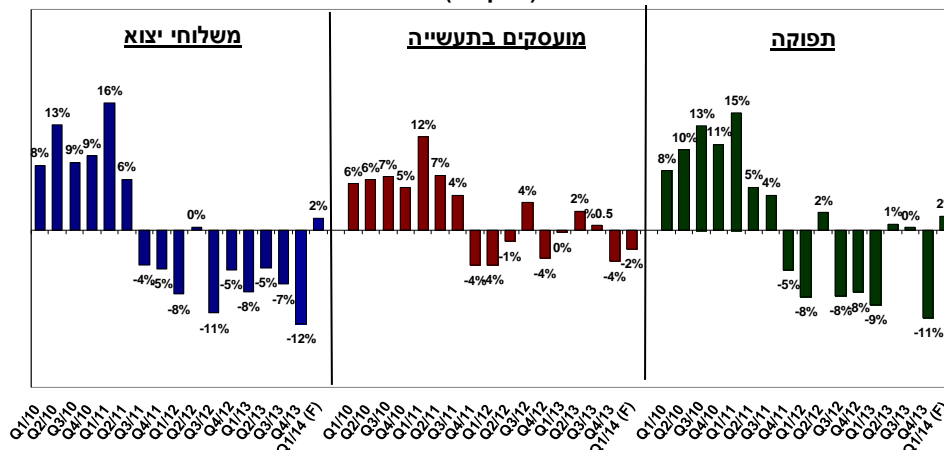
- נסיגה חדה נרשמה בתפוקת התעשייה.
- ירידה חדה חלה במצבת העובדים בתעשייה.
- העמיקה הנסיגה במכירות לשוק המקומי.
- העמיקה הנסיגה גם במשלוחי היצוא.
- הואט קצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- הואט קצב צמיחת תפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע הראשון של 2014:

- צפי לגידול מתון בתפוקת התעשייה.
- צפי לירידה נוספת במצבת העובדים.
- צפי לקיפאון במכירות התעשייה לשוק המקומי.
- צפי לעלייה מתונה במשלוחי היצוא.
- צפי להאצה בקצב גידול השקעות התעשייה.
- צפי להאצה בקצב צמיחת פעילותן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

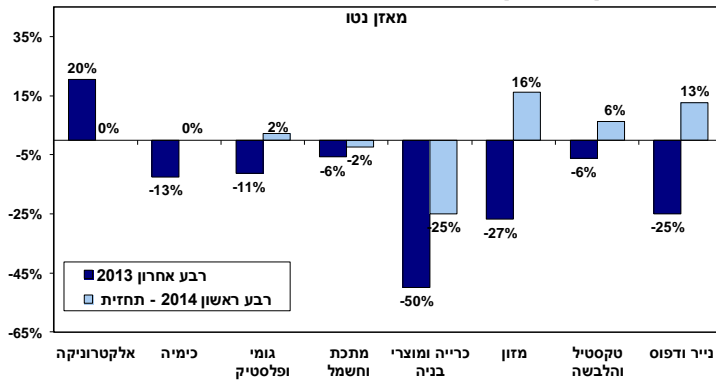
תחזיות התעשיינים לרבע הראשון של 2014

(מאזן נטו)

מאזן נטו = אחוז המדווחים עלייה מינוס אחוז המדווחים ירידה, מותאם לעוצמת השינוי המדווחת

נקודת הקצה: תוצר התעשייה - פירוט ענפי

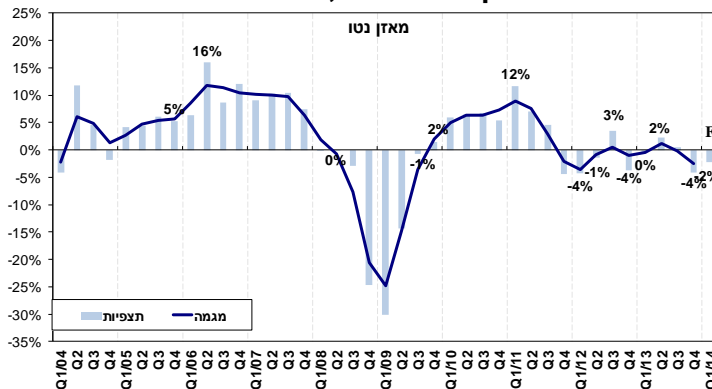

הצמיחה המתונה הצפויה לתחילת 2014 בתפוקת התעשייה תיגזר מצמיחה מחודשת בתפוקת ענפי המזון, הנייר והדפוס, הטקסטיל וההלבשה², לצד צמיחה מתונה בענף הגומי והפולסטיק. מנגד, צפויה להימשך הנסיגה החדה בתפוקת ענף הכרייה ומוצרי הבנייה² לצד התמתנות הנסיגה בתפוקת המתכת והחשמל.

קיפאון צפוי בתפוקת הענפים עתירי היצוא: אלקטרוניקה וכימיה.

מועסקים בתעשייה

מועסקים בתעשייה, 2004 - 2014

ברבע האחרון של 2013 צומצמה מצבת העובדים בתעשייה: 22% מהתעשיינים דיווחו על פיטורי עובדים, אל מול 15% אשר דיווחו על עלייה במצבת העובדים במפעליהם. כך, התקבל מאזן נטו שלילי של 4%, לאחר שני רבעונים של קליטת עובדים בקצב מתון, בהם נרשם מאזן נטו חיובי ממוצע של כ- 1.5% לרבעון.

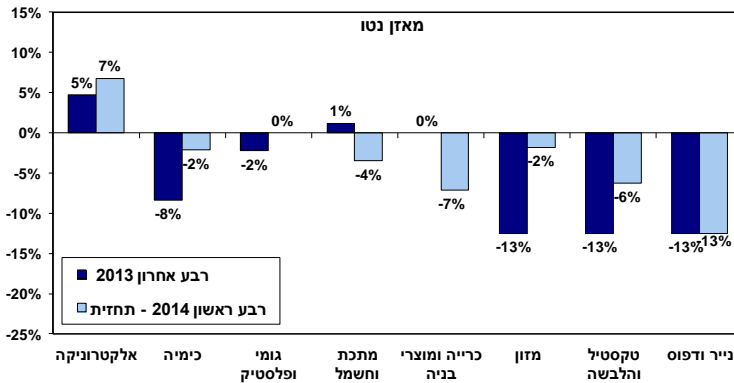
למרות פיטורי העובדים, נמשך הקושי בגיוס עובדים **מקצועיים לתעשייה**: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי נותר בסוף 2013 על 80%, בדומה ל- 79% שדיווחו כך ברבע השלישי של 2013, ולעומת 77% שדיווחו כך ברבע השני אשתקד. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הכרייה ומוצרי הבנייה², המזון, הגומי והפולסטיק, האלקטרוניקה, המתכת והחשמל.

להערכת התעשיינים, **לרבע הראשון של 2014 צפויה ירידה נוספת במצבת העובדים בתעשייה**: 21% מהתעשיינים צופים ירידה במצבת העובדים, לעומת 16% הצופים גידול. כך, צפוי מאזן נטו שלילי של 2% בתחילת השנה.

נציין, כי תחזית זו משקפת פסימיות בקרב התעשיינים באשר לקליטת עובדים לתעשייה זאת בדומה לסקר הקודם.

² בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

נקודת הקצה: מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

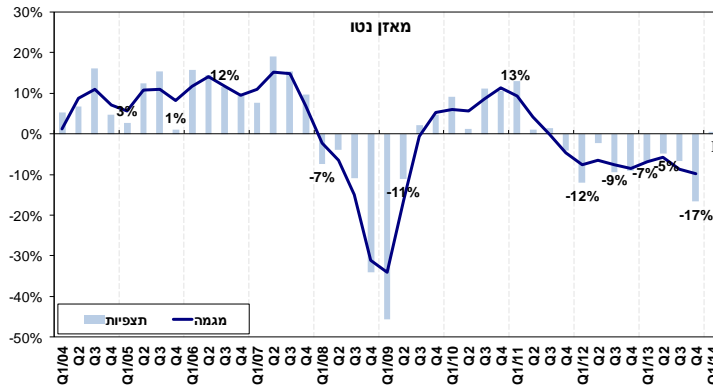

ברבע הראשון של 2014 צפויים פיטורי עובדים במרבית ענפי התעשייה, למעט ענף האלקטרוניקה שצופה האצה קלה בקצב קליטת המועסקים וענף הגומי והפלסטיק שצופה קיפאון.

פיטורי עובדים בקצב מהיר צפויים בענפי הנייר והדפוס, הכרייה ומוצרי הבנייה, הטקסטיל וההלבשה², הכרייה ומוצרי הבנייה, המתכת והחשמל.

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2004 - 2014

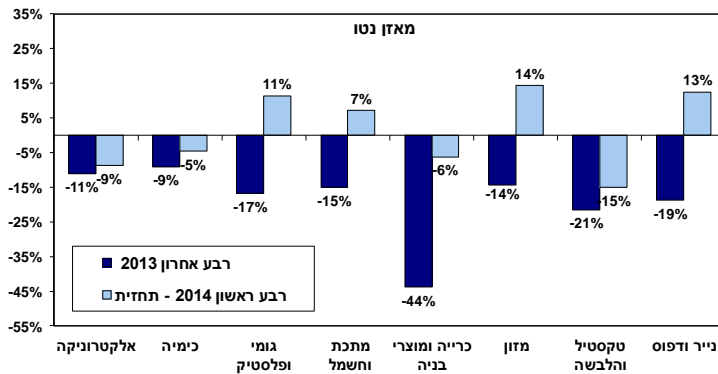
בסוף 2013 חלה העמקה ניכרת של הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי: 42% מהתעשיינים רשמו ירידה במכירותיהם, לעומת 17% בלבד שדיווחו על עלייה, מרביתם עלייה קלה. כך, נרשם מאזן נטו שלילי חד ביותר, של 17%, בהמשך לשנתיים רצופות של נסיגה במכירות המקומיות, בהם נרשם מאזן נטו שלילי ממוצע של 7% לרבעון.

נדגיש, כי נסיגה כה חדה במכירות אלו לא דווחה בסקר מזה כחמש שנים, מתחילת 2009, שיא המשבר הכלכלי של 2008/9.

לרבע הראשון של 2014 צופים התעשיינים קיפאון במכירות התעשייה לשוק המקומי: הציפיות משקפות מאזן נטו אפס, כאשר 27% מהתעשיינים צופים עלייה במכירות המקומיות ואחוז דומה (26%) צופים ירידה במכירותיהם.

נציין, כי תחזית זו משקפת פסימיות בקרב התעשיינים באשר למכירותיהם לשוק המקומי לאחר אופטימיות יתרה בסקר הקודם, בה צפו התעשיינים גידול, אשר לא מומש, במכירות אלו (מאזן נטו חיובי של 4%). עוד נציין, כי מהרבע האחרון של 2012 מתנדדות תחזיות התעשיינים בין פסימיות לאופטימיות באשר למכירותיהם.

נקודת הקצה: מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי

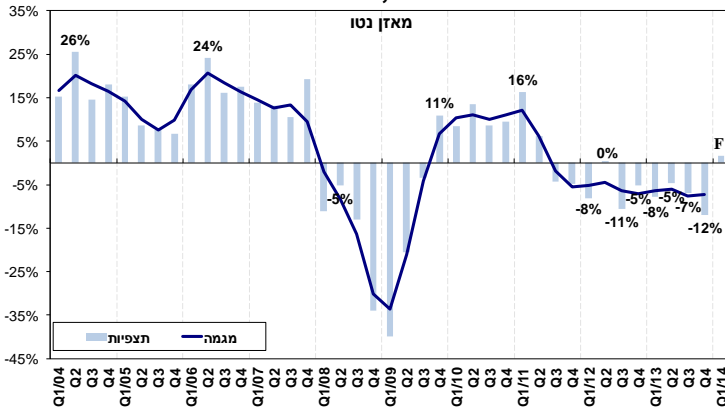

הקיפאון הצפוי במכירות המקומיות ברבע הראשון של השנה משקף צפי לעלייה מחודשת במכירות ענפי המזון, הנייר והדפוס, הגומי והפלסטיק, המתכת והחשמל.

עליות אלו צפויות להתקזז במלואן בשל ירידות חדות במכירותיהם של ענפי הטקסטיל וההלבשה, האלקטרוניקה, הכרייה ומוצרי הבנייה והכימיה.

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2014 - 2004

ברבע האחרון של 2013 נמשכה המגמה המתמשכת של נסיגה במשלוחי היצוא תוך העמקת הנסיגה: 41% מהיצואנים דיווחו על צמצום משלוחי היצוא, אל מול 25% שדיווחו על גידול. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 12%, לאחר מאזן שלילי של 7% ברבע השלישי של 2013.

נציין, כי הפעם האחרונה בה דווחה נסיגה כה חדה במסגרת הסקר היתה ברבע השלישי של 2012, אז נרשם מאזן נטו שלילי דומה (-11%).

למעשה, זה כשנתיים וחצי³ שהיצואנים בסקר מדווחים על נסיגה ביצוא התעשייתי. (מאזן נטו שלילי ממוצע של 6.5% לרבעון).

במקביל, העמיקה ברבע האחרון של 2013 השחיקה ברווחיות היצוא: שני שלישי מהיצואנים בסקר (67%) דיווחו על ירידה ברווחיות, אל מול 3% בלבד שרשמו שיפור. כך, נרשם ברווחיות היצוא מאזן נטו שלילי של 43%, הנמוך ביותר זה למעלה מחמש שנים (מאז הרבע השלישי של 2008). העמקת השחיקה ברווחיות חלה על רקע התעצמות מגמת התיסוף לקראת סוף דצמבר 2013 אל מתחת לשער של 3.5 שקלים לדולר.

בנוסף, נמשכה ירידת מחירי היצוא במונחי מט"ח **ברבע האחרון של 2013**, תוך האצה בקצב הירידה: מאזן נטו שלילי של 17% נרשם בסוף 2013, לאחר מאזן שלילי של 15% ברבע השלישי של 2013. הדבר משקף את קשיי היצואנים בהתמודדותם מול התחרות הקשה בשוקי העולם, אשר מאלצת אותם להמשיך ולהוריד מחירים במונחי מט"ח, זאת בנוסף לירידה בתמורה השקלית בגין כל דולר יצוא.

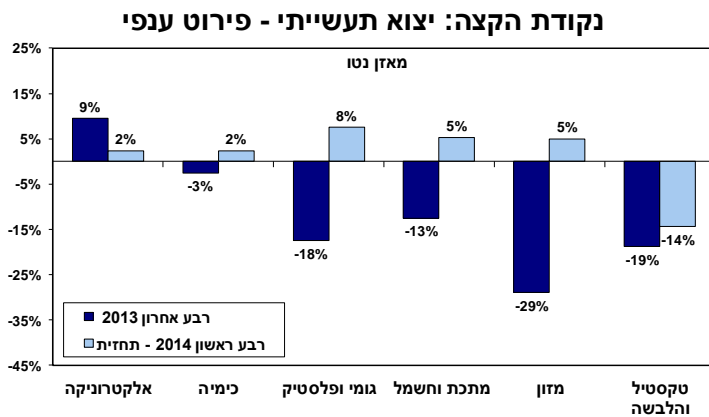
בראש רשימת הגורמים הבולמים את צמיחת היצוא נותרו, כבסקירה הקודמת, אותם ארבעה גורמים עיקריים: גורמי רווחיות היצוא וקשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים עם ציון ממוצע⁴ של 3.5 כל אחד, לצד גורם המחירים הבינלאומיים (3.4) וגורם הזמנות היצוא (3.3). במקום השני דירגו היצואנים את גורם קשיי השיווק בשווקים קיימים, עם ציון ממוצע של 3.0.

³ למעט גידול זעום, כמעט קיפאון, במשלוחי היצוא ברבע השני של 2012 (מאזן נטו חיובי של 0.5%).
⁴ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5= הגורם המגביל ביותר.

מנגד, צופים היצואנים **לרבע הראשון של 2014 עלייה מתונה במשלוחי היצוא**: צפוי מאזן נטו חיובי של 2%, כאשר 37% מהיצואנים צופים גידול, מרביתם גידול קל, אל מול 32% שצופים ירידה.

למרות הצפי לגידול ביצוא, תחזית זו משקפת ירידה במידת האופטימיות של היצואנים לאחר אופטימיות יתרה בשלושת הרבעונים שקדמו בהם צפו היצואנים גידול חד במשלוחי היצוא (מאזן נטו חיובי ממוצע של 5% לרבעון – אשר לא התממש).

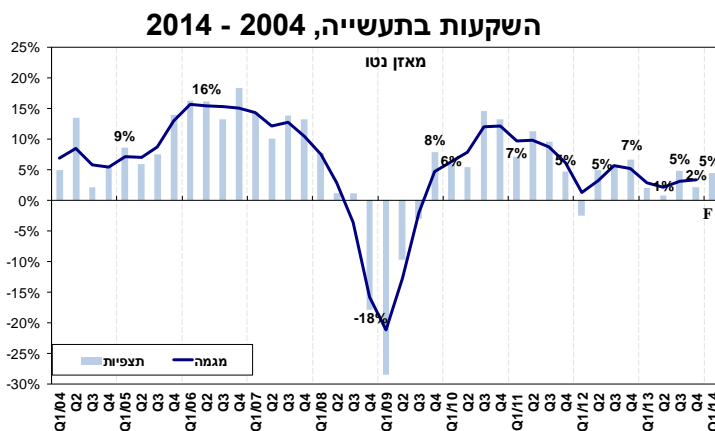
במקביל, ירידה נוספת צפויה במחירי היצוא במונחי מט"ח **לרבע הראשון של השנה** (צפוי מאזן נטו שלילי של 14%).

הגידול הצפוי ביצוא לתחילת 2014 משקף צפי לגידול ביצוא מרבית ענפי התעשייה המייצאים, למעט ענף הטקסטיל וההלבשה הצופה ירידה חדה נוספת במשלוחי היצוא.

בתוך כך, ענפי הגומי והפלסטיק, המתכת והחשמל, המזון והכימיה צופים מעבר מנסיגה לגידול במשלוחי היצוא, לצד האטה ניכרת בקצב גידול משלוחי היצוא בענף האלקטרוניקה.

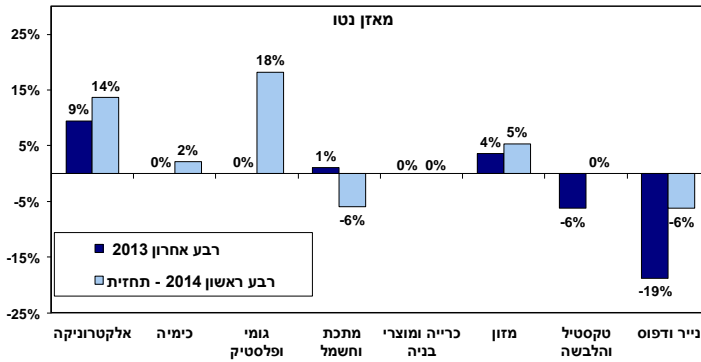
השקעות בתעשייה

ברבע האחרון של 2013 הואט קצב גידול השקעות התעשייה: 23% רשמו גידול בהשקעותיהם, אל מול 15% שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו חיובי של 2%, לאחר מאזן נטו חיובי של 5% ברבע השלישי אשתקד.

לרבע הראשון של השנה צופים התעשיינים האצה בקצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים: צפוי מאזן נטו חיובי של 5%, כאשר 24% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, אל מול 13% הצופים ירידה.

נקודת הקצה: השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

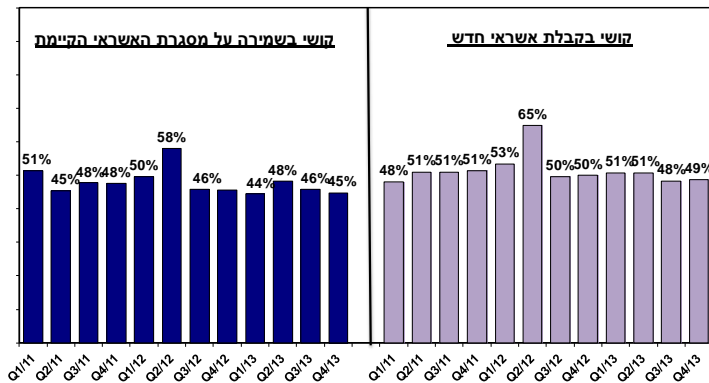
ההאצה הצפויה לרבע הראשון של 2014 בהשקעות התעשייה, משקפת צפי להאצה בקצב גידול ההשקעות בענפי האלקטרוניקה והמזון, לצד מעבר מקיפאון לגידול מהיר בהשקעות ענף הגומי והפלסטיק וכן גידול מתון בענף הכימיה. עליות אלו צפויות להתמתן בשל ירידות בהשקעות ענפי המתכת והחשמל, הנייר והדפוס².

קיפאון צפוי בהשקעות ענפי הכרייה ומוצרי הבנייה, הטקסטיל וההלבשה².

במקביל, ממשיכים התעשיינים לדווח על עלייה בהוצאות המימון הריאליות, תוך האצה קלה בקצב: ברבע האחרון של 2013 נרשם מאזן נטו חיובי של 8% בהוצאות המימון, כאשר 21% דיווחו על עלייה בהוצאות, למול 7% בלבד שדיווחו על ירידה; זאת בהמשך למאזן חיובי של 6% בכל אחד מהרבעונים שקדמו (ברבע השלישי והשני אשתקד). העלייה בהוצאות המימון הריאליות חלה למרות ירידת ריבית בנק ישראל בתחילת הרבעון (מ- 1.25% בספטמבר 2013 ל- 1% באוקטובר 2013), ולמרות הירידה במלאים, בעוד ציפיות האינפלציה נותרו יציבות. עליה זו חלה, כפי הנראה, על רקע הנסיגה המתמשכת בהכנסות מיצוא וממכירות לשוק המקומי.

לתחילת 2014 צופים התעשיינים האצה ניכרת בקצב עליית הוצאות המימון הריאליות: צפי למאזן נטו חיובי של 12%, כאשר 24% צופים עלייה בהוצאות ו- 3% בלבד צופים ירידה.

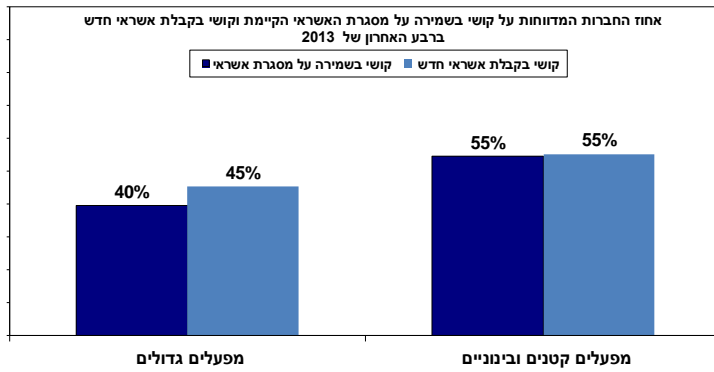
סקר ציפיות - אינדיקציות למוצקת אשראי

בנוסף, המשיכו התעשיינים לדווח על קשיי האשראי ברבע האחרון של 2014: אחוז התעשיינים אשר דיווחו על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת נותר בתקופה הנסקרת על 45%, בדומה ל- 46% אשר דיווחו כך בסקר הקודם, ולעומת 48% בסקר של הרבע השני אשתקד.

כמו כן, 49% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש, נתקלו בקושי בקבלתו, בדומה לשיעור המדווחים כך בסקר הקודם (48%), ולעומת 51% שדיווחו כך במוצע שני הסקרים הראשונים של 2013.

קשיי אשראי במפעלים הקטנים והבינוניים מול המפעלים הגדולים

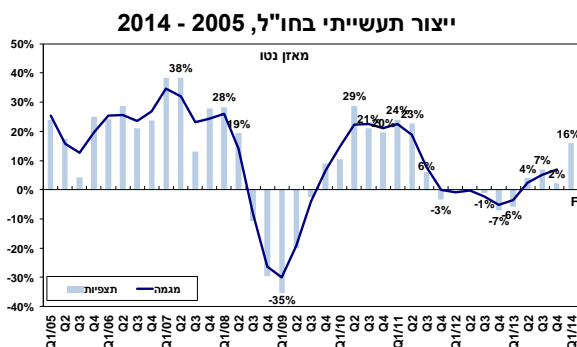

קשיי האשראי ממשיכים לבלוט בקרב המפעלים הקטנים והבינוניים⁵, אשר למעלה ממחציתם דיווחו על קשיים: 55% מהמפעלים הקטנים והבינוניים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו ברבע האחרון של 2013 בקושי בקבלתו, לעומת 58% בסקר הקודם.

בדומה, דיווחו 55% מהמפעלים הקטנים והבינוניים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת, לעומת 61% שדיווחו כך בסקר הקודם.

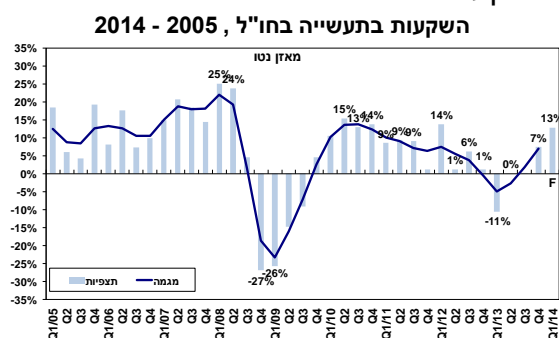
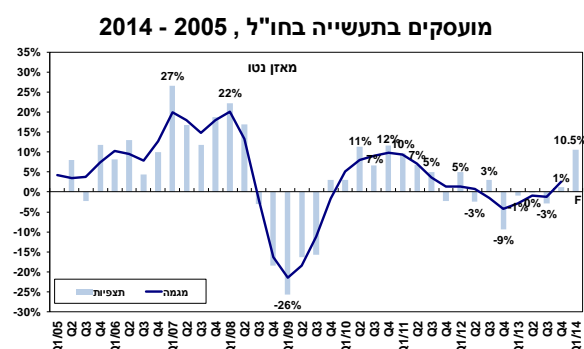
⁵ עד 100 עובדים

הפעילות הרב לאומית⁶

בסוף 2013 נרשמה האטה בקצב גידול תפוקת המפעלים בחו"ל: 25% מהמפעלים דיווחו על גידול בתפוקתם, אל מול 23% שרשמו נסיגה. כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 2%, לאחר מאזן נטו חיובי של 7% ברבע השלישי אשתקד.

למרות זאת, נרשמה עלייה מחודשת בגורמי הייצור במפעלים בחו"ל: גידול מתון נרשם במצבת העובדים בחו"ל אל מול גידול מואץ בהשקעות.

לרבע הראשון של 2013 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות האצה חדה בקצב גידול תפוקתן בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 16%, צפוי בתפוקה לתחילת השנה, כאשר יותר ממחצית מהחברות להן פעילות בחו"ל (51%) צופות גידול בתפוקתן, כולן גידול קל, לעומת 19% הצופות ירידה קלה.

במקביל, האצה צפויה בקצב קליטת העובדים בחו"ל: מאזן חיובי של 10.5% צפוי לתחילת 2014, לאחר מאזן חיובי מתון של 1% בסוף 2013.

כמו כן, גידול מואץ צפוי גם בהשקעות המפעלים בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 13% צפוי לרבע הראשון של השנה, לאחר מאזן חיובי של 7.5% ברבע האחרון אשתקד, ומאזן אפס, אשר שיקף קיפאון, בשני הסקרים שקדמו.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות אגף המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת האגף למחקר כלכלי

חגית לשבסקי, כלכלנית האגף

טלפון: 03-5198807

⁶ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 48 חברות מתוך 167 (29% מהמדגם). מהן 11 מענף הגומי והפלסטיק, 11 מענף המתכת והחשמל, 8 מהכימיה, 7 מהאלקטרוניקה, 6 מהמזון, 2 מהטקסטיל וההלבשה, 2 מהנייר והדפוס, 1 מהעץ והריהוט.